

11/02/2022

Ekonomik Zorluk Analizi (EZA) Endeksleri

SPM, bu yeni bülten ile Eylül 2020'den bu yana her ay düzenli olarak yayınladığı "Eğreti Olmayan İstihdam Oranı (EOİO)" göstergesinin arkasındaki kavramlaştırma yardımıyla literatürde "Sefalet Endeksi" (Misery Index) olarak bilinen endeksi genişletiyor. "Ekonomik Zorluk Analizi" (EZA) Endeksleri olarak adlandırdığımız endeksler sayesinde işgücü piyasaları kaynaklı sıkıntılar işsizlik oranının yanı sıra "Eğreti İstihdam"ın büyüklüğü de hesaba katılarak izlenebiliyor. (Genel) işsizlik ve enflasyon oranlarının toplamından oluşan "Sefalet Endeksi" işgücü piyasasında ekonomik sıkıntıya yol açan asıl sorunun işsizlik olduğu kabulüne dayanıyor ve istihdamın kalitesine dair sorunları ihmal ediyor. Ancak pandemi sürecinde geleneksel işsizlik göstergelerinin anlamlılık ve güvenilirliğinde çeşitli metodolojik sorunlar nedeniyle yaşanan düşüş göz önüne alındığında, SPM endekslerinin geleneksel işsizlik göstergelerini istihdamın kalitesinde aydan aya gözlenen değişimleri de kapsayacak biçimde genişletmesinin önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Şubat 2022'den itibaren çıkartmaya başladığımız bu yeni bülten ile dört farklı EZA Endeksi'ni her ay düzenli olarak TÜİK'in işgücü rakamlarını takiben hesaplamaya ve duyurmaya başlıyoruz.

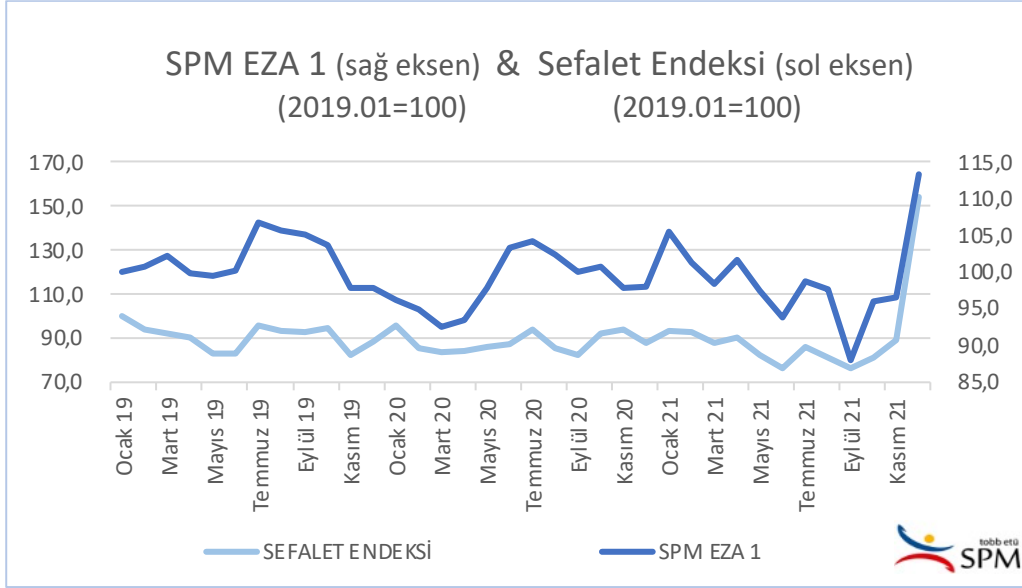
EZA 1 ENDEKSİ

SPM EZA 1 Endeksi, TÜİK'ce her ay açıklanan Tüketici Fiyat Enflasyonu Oranı (TÜFEO) ve Tarım dışı İşsizlik Oranı (TDİO) ile SPM'nin, yine TÜİK'ce açıklanan verilerden hesapladığı Eğreti İstihdam Payının (EİP) aylık değerlerinin toplamına dayalı. Bu bileşenlerden Eğreti İstihdam Payı (EİP), eğreti istihdamın toplam istihdam içindeki payını (yüzde cinsinden) gösteriyor. Eğreti istihdam ise tarım dışı sektörlerde kayıt dışı olarak ve tam zamanlı olmaksızın, istihdam güvencesinin eksik olduğu geçici süreli iş sözleşmelerine dayalı olarak, evde çalışma ve taşeron iş ilişkisi çerçevesinde çalışmayı içeriyor.

TÜİK'in 10 Şubat'ta açıkladığı Aralık 2021 işsizlik rakamlarına göre tarım dışı işsizlik oranı %12,6; tüketici enflasyon oranı %13,6 ve eğreti istihdam payı %35,0 olarak gerçekleşirken Aralık 2021 ayı SPM EZA 1 göstergesi bileşenlerinin toplamı 61,2 olarak hesaplanmaktadır, 2019 Ocak ayı değeri 100 alınmak suretiyle endekse dönüştürüldüğünde, SPM EZA 1 Endeksinin Aralık 2021'de aldığı 113,4 değeri Kasım 2021'e göre 16,9 puan artış göstermiştir. Diğer yandan, bu endeksimizin uluslararası literatürdeki "sefalet endeksi" ile korelasyonu %71,0 seviyesindedir.

SPM EZA 1 Endeksi'nin 2019 başından itibaren seyri Grafik 1'de gösterilmiştir.

Grafik 1: SPM EZA 1 Endeksi & Sefalet Endeksi

Kaynak: TÜİK & SPM Hesaplamaları

EZA 2 ENDEKSİ

SPM EZA 2 Endeksi, TÜİK'ce her ay açıklanan Tüketici Fiyat Enflasyonu Oranı (TÜFEO) ve Tarım dışı İşsizlik Oranı (TDİO) ile SPM'nin, yine TÜİK'ce açıklanan verilerden hesapladığı Eğreti İstihdam Oranının (EİO) aylık değerlerinin toplamına dayalı.

Eğreti İstihdam Oranı (EİO), eğreti istihdamın çalışma çağındaki 15 yaş ve üstü nüfus içindeki payını (yüzde cinsinden) gösteriyor. Eğreti istihdam ise tarım dışı sektörlerde kayıt dışı olarak ve tam zamanlı olmaksızın istihdam güvencesinin eksik olduğu geçici süreli iş sözleşmelerine dayalı olarak, evde çalışma ve taşeron iş ilişkisi çerçevesinde çalışmayı içeriyor.

Tüik'in açıkladığı işgücü verileri ve yukarıdaki tanımlar ışığında yaptığımız hesaplamaların üç aylık özeti Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: İşgücü Verileri Özeti

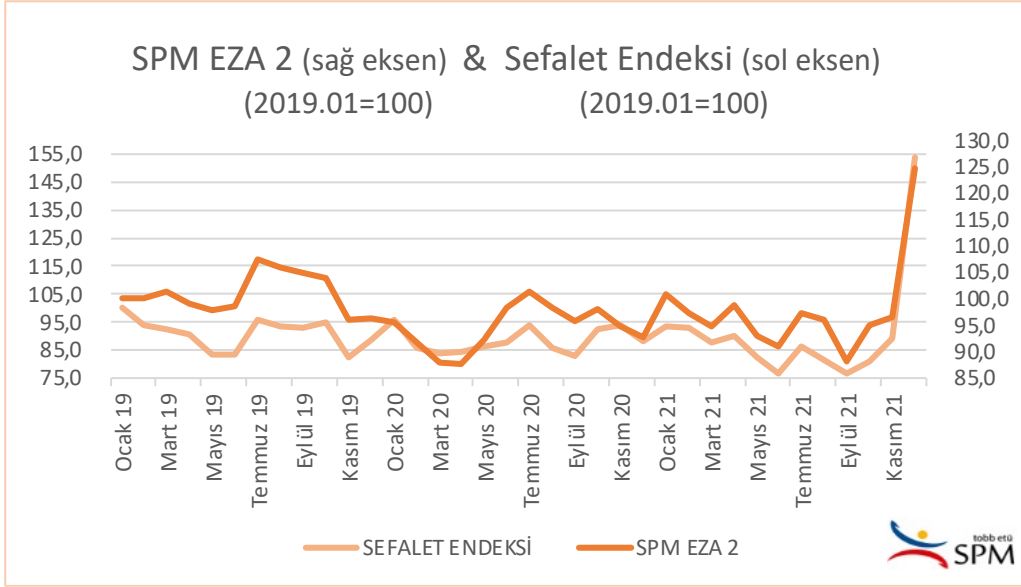
Tarih	Tarım dışı işsizlik oranı (TDİO, %)	Genel İşsizlik Oranı (GIO, %)	Tüketici enflasyon oranı (TÜFEO, % TÜFE artışı/ay)	Eğreti İstihdam Payı (EİP) (Eğreti İstihdam/Toplam İstihdam, %)	Eğreti İstihdam Oranı (EİO) (15 ve daha yukarı yaştaki nüfus içinde eğreti istihdamın % payı)
Ekim 21	12,4	10,7	2,4	37,0	17,5
Kasım 21	12,6	10,9	3,5	35,9	16,7
Aralık 21	12,6	11,3	13,6	35,0	16,1

Kaynak: TÜİK & SPM Hesaplamaları

Aralık 2021 işsizlik rakamlarına göre SPM EZA 2 Endeksi bileşenlerinin toplamını 42,3 olarak hesaplıyoruz. 2019 Ocak ayı değeri 100 alınmak suretiyle endekse dönüştürüldüğünde, SPM EZA 2 Endeksinin Aralık 2021’de aldığı 124,6 değeri Kasım 2021’e göre 28,0 puan artış göstermiştir.

SPM EZA 2 Endeksi’nin 2019 başından bu yana seyri sefalet endeksinin seyri ile Grafik 2’de gösterilmiştir. Aralık ayı itibariyle iki endeks arasındaki korelasyonu %84,0 olarak hesaplıyoruz.

Grafik 2: SPM EZA 2 Endeksi & Sefalet Endeksi

Kaynak: TÜİK & SPM Hesaplamaları

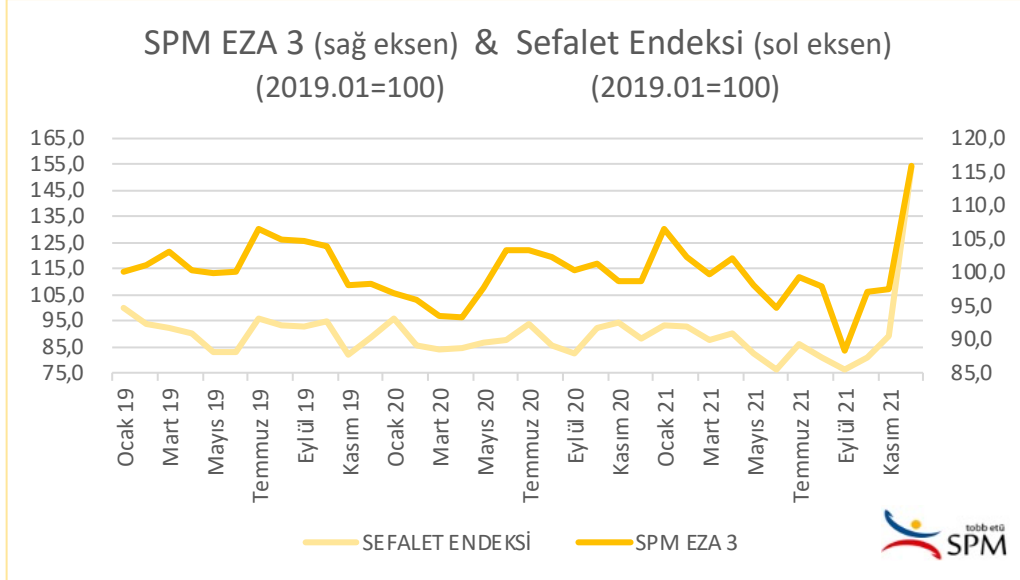
Gerek Eğreti İstihdam Payı (EİP) gerekse Eğreti İstihdam Oranı (EİO) SPM’nin hesaplamaya salgın sürecindeki işgücü piyasası gelişmelerini takiben Eylül 2020’den itibaren başladığı ve kamuoyunca da ilgiyle karşılanan Eğreti Olmayan İstihdam Oranı (EOİO) göstergesinin arkasındaki “eğreti istihdam” kavramına dayanıyor. SPM’nin, istihdamın kalitesine ilişkin kendi hesapladığı eğreti istihdam göstergelerini endekslere dahil etmesi iki amaca hizmet ediyor. Birincisi, geleneksel işsizlik göstergelerinin anlamlılık ve güvenilirliğinde bunların tanım ve metodolojilerinden kaynaklandığı pandemi sürecinde belirginleşen sorunlar ışığında, işsizlik oranlarının yanı sıra istihdamın büyüklüğünü de izlemek gerekiyor. İkincisi, Türkiye’de istihdamın kalitesine ilişkin de ciddi sorunlar var ve istihdamın kalitesinin seyri ayrıca izlenmeyi gerektiriyor.

SPM EZA 3 ve SPM EZA 4 Endeksleri ise SPM EZA 1 ve SPM EZA 2 Endekslerinde kullandığımız Tarım dışı İşsizlik Oranı (TDİO) yerine Genel İşsizlik Oranı (GİO) kullanarak hesaplanıyor.

EZA 3 ENDEKSİ

Aralık 2021 ayı verilerine göre SPM EZA 3 Endeksi bileşenleri toplamını 59,9 olarak hesaplıyoruz. 2019 Ocak ayı değeri 100 alınmak suretiyle endekse dönüştürüldüğünde, SPM EZA 3 Endeksinin Aralık 2021’de aldığı 115,9 değeri Kasım 2021’e göre 18,4 puan artış göstermiştir. Düşük kaliteli istihdamın da hesaba katıldığı EZA Endekslerimizden SPM EZA 3 Endeksi’nin 2019 başından bu yana seyri, sefalet endeksinin seyri Grafik 3’te gösterilmiştir. Aralık ayı itibarıyla bu iki endeks arasındaki korelasyonu da %76,0 olarak hesaplıyoruz.

Grafik 3: SPM EZA 3 Endeksi & Sefalet Endeksi

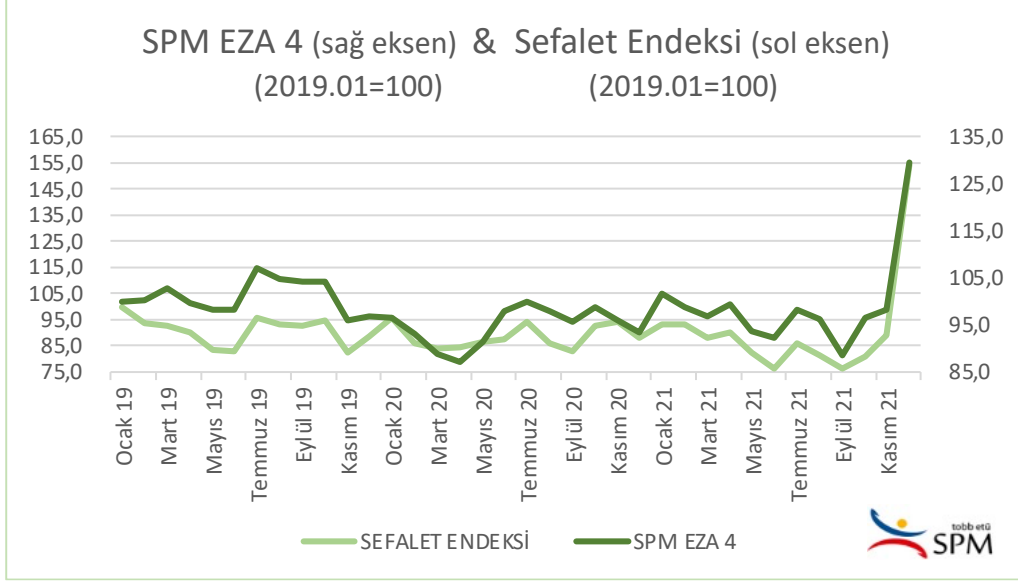

Kaynak: TÜİK & SPM Hesaplamaları

EZA 4 ENDEKSİ

Aralık 2021 ayı SPM EZA 4 Endeksi bileşenlerinin toplamı 41,0 olarak hesaplanmaktadır. 2019 Ocak ayı değeri 100 alınmak suretiyle endekse dönüştürüldüğünde, SPM EZA 4 Endeksinin Aralık 2021’de aldığı 129,5 değeri Kasım 2021’e göre 31,2 puan artış göstermiştir. SPM EZA 4 Endeksi’nin 2019 başından beri sefalet endeksi ile korelasyonu Grafik 4’te gösterilmiştir. Bu endeksimizin sefalet endeksi ile korelasyonun ise %88,0 seviyesinde olduğunu görüyoruz.

Grafik 4: SPM EZA 4 Endeksi & Sefalet Endeksi

Kaynak: TÜİK & SPM Hesaplamaları

Tablo 2’de son 3 ayın SPM EZA Endeksleri ile Sefalet Endeksi değerlerinin özeti verilmiştir.

Tablo 2: SPM EZA Endeksleri ve Sefalet Endeksi Özeti

Tarih	SPM EZA 1	SPM EZA 2	SPM EZA 3	SPM EZA 4	Sefalet Endeksi
Ekim 21	96,0	95,1	97,0	96,6	81,0
Kasım 21	96,5	96,6	97,5	98,3	89,2
Aralık 21	113,4	124,6	115,9	129,5	154,0

Kaynak: TÜİK & SPM Hesaplamaları

SPM Ekonomik Zorluk Analizi (EZA) Endeksleri olarak adlandırdığımız endeksler, işgücü piyasalarındaki sıkıntıları daha yakından izleme şansı verirken tüm EZA’ların Aralık 2021’de, hem bir önceki aya hem de salgın öncesi 2019 Ocak ayına kıyasla gösterdikleri büyük sıçrama, ekonomik zorlukların özellikle dar gelirli/kırılgan gruplar için ciddi ölçüde arttığı anlamına geliyor.